

17x

HAIIBUN

Vrij

Vanochtend kocht ik voor mezelf een smalle haarclip. En toen ik thuiskwam, zette ik daarmee mijn sluike haren aarzelend vast op mijn achterhoofd. Vanuit de spiegel keek het kleine meisje in mij opgetogen toe.

Meer dan vijftig jaar heb ik erover gedaan.

‘Nee hoor, geen lang haar.’

Daar was mijn moeder stellig in.

‘Te dun en te steil. Staat zo lijzig en onverzorgd.’

Mijn moedertje leeft allang niet meer. En nu is ook die stem verdwenen, onopgemerkt.

Ik ga niet meer naar de kapper. Ik laat dat slappe beetje gewoon groeien. En dan zet ik het lekker slordig vast. Kan best.

Boven het maaiveld
een zwerm zwierende spreeuwen
in strakblauwe lucht

Willemien Sass

(1e prijs haibunwedstrijd 2020)

Gedeelde liefde

We wandelen samen langzaam over een paadje door het wilgenbos, de lucht is zacht en geurig deze ochtend. We lopen gearmd, wat zowel steun geeft, als een gevoel van saamhorigheid en ik laat hem het tempo bepalen.

We blijven staan als hij me verheugd wijst op een zeldzame plant.

Hij bukt en ik zie dat zijn aandacht even volledig in beslag wordt genomen door deze vondst.

Ik stel voor om een foto te maken, zodat hij die straks kan laten zien. Hij knikt en glimlacht naar me.

Wilde orchidee
tijdloos modern bekleed met
paarse dierenprint

Hij richt zich op en kijkt op zijn horloge.

‘We moeten terug’, zegt hij, ‘Anders is ze te lang alleen.’

Ik zeg dat ik het begrijp.

‘Het was fijn, even zo samen.’

Hij laat toe dat ik hem in de auto help en zijn gordel vast gesp. Met het raam een klein stukje open rijden we naar huis.

Stram en vol groeven
draagt hij een last van liefde
mijn oude vader

Annelies van Bloois
(2e prijs haibunwedstrijd 2020)

Geen weg terug

Een vriendelijke radiostem maakt het milder, maar het is onontkoombaar, ik sta in een file van drie rijen dik.

Mijn gedachten gaan terug in de tijd. Ons gezin bestond uit vader, moeder en zes kinderen. Het was in de jaren vijftig en in onze straat zag je zelden een auto. Als we dachten een auto te horen dan renden we naar het raam om een glimp op te vangen. Het was groot feest toen we hoorden dat ook wij een auto zouden krijgen. Wat waren we trots toen mijn vader de straat in kwam rijden. We huppelden naar de auto en nog steeds kan ik de blijdschap, vermengd met de spanning van dat moment voelen. Het was een grijze Ford Consul, wij liepen eerst een paar keer om de auto en we knepen elkaar om er zeker van te zijn dat we niet droomden. Het was passen en meten met zijn achten, maar dat kon de pret niet drukken. Mijn vader zat achter het stuur, naast hem mijn zusje en ik zat bij mijn moeder op schoot. De vier oudsten mochten op de achterbank, om en om, een naar voren en een naar achteren en om de beurt bij het raam. Zo gingen we regelmatig op pad. We fantaseerden over mensen die in andere auto's zaten en zwaaiden naar ze, we vonden het geweldig als ze terug zwaaiden. Van de auto's die we zagen schreven we kenteken en automerk op, feestritten waren het keer op keer.

Op de banen naast mij is er weer wat beweging, ook ik kan weer een stukje verder rijden. Terug in het hier en nu vervolg ik mijn weg.

fileleed -
tussen de vangrail
bloeiend koolzaad

versleten asfalt -
kinderkopjes komen
in zicht

eenzelfde auto -
de onbekende man
knikt

*Madeleine Schook
(3e prijs haibunwedstrijd 2020)*

De smalle weg naar het verre Noorden (haibun 2)

Op de zeventwintigste van de Derde Maand werd de ochtendhemel doortrokken door bleke nevel. De valse ochtendmaan verspreidde een zwak licht en de top van de Fuji was vaag zichtbaar. Ik vroeg me af wanneer ik de bloesemtweigen van Ueno en Yanaka opnieuw zou mogen zien, en het werd mij droef te moede. Allen die mij na stonden, waren vanaf de avond tevoren bijeen en namen samen met mij de boot om me te komen uitzwaaien. We verlieten het schip op een plek genaamd Senju. Ik werd overmand door de gedachte aan de vele mijlen die vóór mij lagen en vergoot tranen om onze scheiding in deze onwerkelijke wereld.

Vliedende lente: vogels roepen en in vissenogen staan tranen.

Dit gedicht vormde mijn eerste compositie op reis, maar het viel mij moeilijk om er echt de pas in te zetten. Mijn vrienden bleven op een rij langs de weg staan, alsof ze mij wilden uitwuiwen zolang ze mij maar konden zien.

Basho
(vertaling: J. Vos)

Geluk

Vanaf de buitenkant ziet hij er groen en afgesloten uit. De enorme rododendron aan de rand van het park rond het kasteel. Binnenin is ruimte, enkele takken, geen bladeren. Daar zitten wij met z'n vieren, Jan, Harry, Wim en ik. Stoere mannen van zeven jaar oud. Op het smalle asfalt van de weg hebben wij een grote beurs neergelegd met een vrijwel onzichtbaar touwtje eraan. Het uiteinde daarvan rust in de handen van Wim.

Zaterdagmorgen. De weg ligt er verlaten bij. Wij staan op 't punt om op te geven. Dan komt er een klein grijs Morrisje aanrijden. Dat is van de barones, weten wij. En wat moeten wij nou? Je kunt toch de barones niet voor de gek houden? Te laat. Het autootje stopt. De barones stapt uit. Zij loopt naar de beurs. Ogenblikkelijk trekt Wim aan het touwtje. De beurs schuift over het asfalt de berm in. De barones kijkt onderzoekend rond. Dan begint ze te schateren. 'Kom maar tevoorschijn, jongens!' Bedremmeld kruipen wij onze schuilplaats uit. Wij krijgen ieder een kwartje voor onze spaarpot.

het huis staat er nog
de kastanjes op het plein
lijken gekrompen

*Pom Hoogstadt
(Vuursteen herfst 2020)*

Corona

Op weg naar de Albert Heijn kom ik een kennisje tegen. Ze heeft een plantje in haar hand en kijkt alsof ze er behoefte aan heeft om even haar hart te luchten. En, de kinderen thuis ? vraag ik. Het huis is zo vol, verzucht ze, ik moest gewoon even wat tijd voor mezelf. Ze kijkt van mij naar het plantje en weer terug.

nog wat napraten
onze schaduwen steken
de straat vast over

*Jeanine Hoedemakers
(Vuursteen zomer 2020)*

Septembermiddag

Langs de vloedlijn lopen we weg van de duinovergang en het drukke badstrand bij Oostkapelle. Keurig gekleed, de schoenen toch maar uitgedaan. We lopen in de richting van Vrouwenpolder tot we bij strandpaal 10,9 zijn aangekomen. Hier is het strand stil en verlaten. Dan is het wachten op de kentering van het getij. Zonder woorden zitten we bij elkaar in het zand en luisteren naar een requiem van zee en wind. Als het water afgaat, neemt de zee jouw as mee. Samen met de snippers van je afscheidsbrief en de blaadjes van de rozen die jij nog hebt geplant.

in de verte
de schreeuw
van een trekvogel

*Elly Coppoolse-van den Berg
(Vuursteen lente 2020)*

Boetedoening

In de jaren vijftig, moest ik, als katholiek meisje, iedere week biechten. Iedere zaterdagmiddag nam ik plaats in het biechthokje en geknield bekende ik de priester mijn zonden. Meestal ging dat over het plagen van iemand of stiekem een snoepje pakken. Aan het eind van elke biecht vroeg de priester of ik spijt had en natuurlijk had ik dat. Ik kreeg dan de absolutie, hetgeen wilde zeggen dat mijn zonden vergeven waren. Afhankelijk van hetgeen ik had bekend moest ik als boetedoening een aantal onzeveraders en weesgegroetjes bidden, waarna mijn zieltje weer rein was. Ooit had ik eens een week erg mijn best gedaan en in mijn beleving geen enkele zonde begaan, maar biechten moest ik toch. De enige oplossing die ik kon bedenken was zonden verzinnen en aan het eind van de biecht zeggen dat ik gejoekt had.

strakblauwe lucht –
in de verte klinkt
hemelse muziek

Madeleine Schook
(*Vuursteen herfst 2019*)

Kloosterleven

Een geur van lentebloemen hangt tussen de nog bewoonde witte huisjes op het Begijnhof in Brugge. Een aantal ordezusters begeeft zich richting de kapel. Ingetogen schrijden zij naar binnen. Aan een van hen vraag ik hoe laat het is. Vanonder haar habijt haalt ze een smartphone tevoorschijn. Op dat moment klept het Angelusklokje. Verontschuldigd kijkt ze me aan, wijst naar boven en haast zich naar binnen.

sierlijk drijvend
op het minnewater
knobbelzwanen

Jaap Boekhout
(*Vuursteen lente 2019*)

Schoudervulling

onder haar huid
voelbaar
een geraamte

Aldus de versie van vandaag. Twintig jaar geleden
ging hij zo:

je handen voelen
onder haar huid hier en daar
ook haar geraamte

Want toen moest het niet alleen in drie regels, maar
die moesten achtereenvolgens ook nog eens vijf,
zeven, vijf lettergrepen tellen. Haalde je dat niet, dan
moest er schoudervulling bij. Nu niet meer. In het
land van oorsprong schrijft men een haiku trouwens
gewoonlijk in één regel. Dus zo kan het ook:

Wellust achter haar glimlach een doodskop

Max Verhart
(*Vuursteen zomer 2017*)

Laatste tocht samen

Ze hebben elkaar lang niet gezien of gesproken: familieproblemen, zoals dat heet . Het overlijdensbericht van moeder brengt hen weer samen in het kleine dorpskerkje voor het laatste afscheid.

Het is een koele dag, grijze lucht en dreigende regenwolken. De kerkdienst is erg onpersoonlijk, alsof er een vreemd en vergeten iemand even in het middelpunt komt.

De rouwstoet naar het kerkhof, in een miezerige regen, doet de zwijgzaamheid toenemen en de afstand, zo mogelijk, nog wat meer uitdeinen om elkaar niet te raken, ook niet met de paraplu.

Dag moeder. Dag allemaal, maar niemand hoort het.

In het losse zand
naast het pas gedolven graf
vechtende vogels

Maria De Bie- Meeus
(*Vuursteen winter 2017*)

Verlaten hoeve

Hoe vaak al passeerde ik het kleine boerderijtje, met de inmiddels bejaarde boer, iedere morgen op dezelfde tijd rondscharrelden op de het erf. Eieren zoekend die door de kippen tussen de struiken zijn gelegd, de stok waar de geit omheen cirkelt een paar meter verplaatsend of in zijn moestuin de groenten plukkend voor zijn warme middagmaaltijd.

Naast de achterdeur een melkbus met wat plantjes en een plekje voor zijn klompen; bij de voordeur geen opsmuk, die ia alleen voor speciale gelegenheden, zoals een huwelijk of begrafenis. Vandaag komen er slopers om het af te breken. Er komt een rondweg voor de woonwijk die onlangs is gebouwd.

verlaten hoeve
boven de deur nog het kruis
met een paastakje

Henk van der Werff
(Vuursteen winter 2016)

Alleen

Op de markt koop ik rozen. Zoals elke zondag, bij dezelfde venter. Terwijl ik in zijn zinken emmers sta te staren, spreekt hij me aan: 'Ha, je bent alleen deze keer.' En hij kijkt mij aan alsof hij een verantwoording verwacht.

'Ik kom toch altijd alleen', zeg ik verbaasd.

'Altijd alleen? Maar je hebt toch altijd een meisje bij je', zegt hij met grote stelligheid.

Ik schrik. 'Euh nee, ik euh... ik kom altijd alleen.'

Hij kijkt me ongelovig aan. 'Ik zou gezworen hebben dat jij ...'

Ik glimlach flauwtjes en wijs de emmer met de kleine gele roosjes aan.

Op de fiets naar huis bedenk ik dat ik hem had moeten vragen hoe dat meisje en dan uitzag.

'En hoe was het op de markt?' vraagt mijn vrouw als ik de rozen op het aanrecht leg.

'Oh ... zoals altijd ...'

'Is er iets?' Ze kijkt me onderzoekend aan, schikt de rozen in een vaasje en zet het op de buffetkast bij de foto van onze dochter.

ze lacht me toe
het meisje met de pony
in haar zilveren lijst

Luc Lambrecht
(*Vuursteen herfst 2016*)

Traag

Op de stoep voor het huis staat een droogrek met wasgoed, half in de schaduw. Ver daarboven, voor de zon langs, een langzaam uitwaaierend condensspoor. Het is stil. De deur gaat open. Een bejaarde man komt naar buiten. Hij tilt het rek op, draait het 180 graden, zet het neer en gaat het huis weer in. Traag vervolgt de zon haar baan langs de hemel.

zomerhitte
het lichte knikken
van de dorpelingen

Bouwe Brouwer
(*Vuursteen lente 2015*)

Austerlitz

Het is een koude, grijze voorjaarsdag, maar droog. Wij staan op een heuvel bij een monument uit de Franse tijd, opgericht ter verering van Napoleon en zijn gewonnen veldslagen. Behalve wij, is er niemand. Het uitzicht is kilometers ver. We herkennen torens aan het de horizon. Zo hebben officieren en soldaten van Napoleon uitgekeken in de richting van hun veroveringen.

Ik zie paarden, kanonnen en mannen met sabels, en hoor geschreeuw: commando's. Ik speel met een blaadje van een haagbeuk. Wat is dat heerlijk zacht! Ik kijk en zie voor het eerst hoe ragfijne haartjes als een laagje zijde het hele roodbruine blaadje doorschijnend bedekken. Ik voel mezelf zachter worden.

In een oude knoest
naast een weiland met koeien
drie eitjes op dons

Dorine Haveman
(*Vuursteen zomer 2014*)

De smalle weg naar het verre Noorden (haibun 29)

We zagen in de verte de weg naar Nanbu liggen, maar brachten de nacht door in het dorpje Iwate. We trokken voorbij aan Kaap Oguro en het eilandje Mizu. We bereikten de wachtpost van Shitomae via de warmwaterbronnen van Narugo en wilden van daaruit de provincie Dewa binnentrekken. In deze streek verschenen zo weinig reizigers dat de grenswachters ons vol argwaan bekeken, en we mochten er pas door na lang wachten. Toen we het gebergte in trokken, ging de zon al onder. We vroegen dan ook om logies in het grenswachthuisje dat we daar zagen liggen. Drie dagen raasden wind en regen, zodat wij in dat ellendige gebergte vastzaten.

Vlooiën en luizen –
bij mijn hoofdkussen een pissend paard.

Onze gastheer sprak: 'De weg door de bergen heen, van hieruit naar Dewa, is slecht gemarkeerd. Voor deze tocht kunnen jullie beter een beroep doen op een gids.' We antwoordden: 'Als het zó zit ...', en vroegen dan maar om een begeleider, waarna een sterke, degelijke kerel voor ons kwam lopen, met een kort zwaard aan zijn zijde en een eiken stok in zijn hand. Wij volgden hem met de angstige gedachte dat wij op een dag als deze zeker op gevaar zouden stuiten. Zoals onze gastheer al aangegeven had, waren de bergen dik bebost en hoorde je er niet één vogel zingen. Onder de bomen woekerde er trouwens zoveel dik gebladerte dat het leek alsof wij onze weg moesten zoeken bij nacht. We voelden ons alsof er stof naar beneden gewaaid kwam van de rand van de wolken! We baanden ons een pad door bamboe, doorwaadden beken, struikelden over rotsen en bereikten ten slotte het domein van Mogami, badend in koud zweet. Onze gids sprak: 'Op dit pad gebeuren er altijd onaangename dingen. Het is een groot geluk dat ik jullie hierheen heb kunnen brengen zonder dat er zich iets heeft voorgedaan.' Blij en opgelucht namen we afscheid. Zelfs toen onze gids na afloop nog over onze doortocht sprak, had ik mijn hart voelen bonzen in mijn keel.

Basho
(vertaling: J. Vos)

Bronnen:

- Jury uitslag Haibunwedstrijd 2020
- Vuursteen, tijdschrift voor haiku en tanka
- Matsuo Basho. De smalle weg naar het verre Noorden. Gekozen, vertaald en ingeleid door Jos Vos. Uitgeverij De Arbeiderspers.

Colofon:

Zeventienmaal 'Haibun' is een publicatie van Haiku Kring Nederland.

www.haiku.nl

info@haiku.nl

De selectie van de haibuns in dit e-boekje is gedaan door Arie de Kluijver. Alle rechten berusten bij de auteurs. Rechthebbenden die niet opgespoord konden worden, kunnen contact met ons opnemen via bovenstaand e-mailadres. De vormgeving van dit e-boekje is verzorgd door Jan Guichelaar.

Versienummer: 2020-1